

Huvudman

Gullspångs kommun
Info@gullspang.se

Beslut

2024-05-31
Dnr 2023:6638
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Gullstensskolan F-6 i Gullspångs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 januari 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Gullstensskolan F-6 i Gullspångs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, garanterad undervisningstid, kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, garanti för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, särskilt stöd, ordningsregler samt skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner.

Skolinspektionen har den 23 januari 2024 beslutat att förelägga Gullspångs kommun att senast den 25 april 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande bestämmelser gällande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, garanterad undervisningstid, kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, särskilt stöd samt skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner.

Gullspångs kommun har den 25 april 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Gullspångs kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpes.

Motivering av beslutet

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att de två elever som vid tillsynen gavs undervisning under ledning av resurspersoner nu ges undervisning som bedrivs under ledning av lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att legitimerade och behöriga lärare ansvarar för och bedriver elevernas undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18-21 §§ skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bl.a. att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisnings begreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid.

Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (Prop. 2009/10:165, s. 633)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett aktivt och kontinuerligt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn fattat beslut om prioriterad timplan för de fem elever, samt för ytterligare en elev, som vid tillsynsbesöket läste enligt prioriterad timplan utan att beslut om detta hade fattats. Vidare framgår att rektorn fattat ett beslut om anpassad studiegång för den elev som vid tillsynen läste enligt anpassad studiegång utan att beslut om detta hade fattats.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisningen i grundskolan ska omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik (10 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden *timplan*. (10 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen). Möjligheter att för enskilda elever besluta om avsteg från undervisningstid

genom anpassad studiegång eller prioriterad timplan regleras i 3 kap. 12 § skollagen och 9 kap. 4 a § skolförordningen.

I förarbeten anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (Prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. Av redovisningen framgår att detta sker genom terminsplaneringar där det säkerställs att samtliga årskurser på skolan får ta del av kunskapsområdet återkommande i utbildningen.

Rättslig reglering

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr22], 1 Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen för grundskolan framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att samtliga elever som behöver studiehandledning på modersmålet ges detta. Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn i samråd med lärare i svenska som andraspråk samt mentorer bedömt att tre elever är i behov av studiehandledning på modersmålet. Dessa elever ges studiehandledning på modersmålet sedan vårterminens start 2024.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn den 5 februari 2024 under ett fysiskt möte informerade lärare och övrig skolpersonal om skolans rutiner och skollagens krav kring utredning vid upprepad eller längre frånvaro.

Av redovisningen framgår vidare att rektorn tillsammans med lärare och annan personal den 5 februari 2024 uppmärksammade vilka av skolans elever som hade upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det var fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. Av redovisningen framgår vidare att det för samtliga av dessa elever har inletts en utredning om orsakerna till frånvaron. Av inlämnad dokumentation i samband med redovisningen framgår att samråd har skett med eleven, elevens vårdnadshavare och med elevhälsan när frånvaroutredningarna har genomförts. Av redovisningen

framgår även att för det för var och en av de elever som har en upprepad eller längre frånvaro, och vars frånvaro utretts, har det vidtagits åtgärder som bedömts nödvändiga för att eleverna ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Skolinspektionen har i samband med redovisningen tagit del av de dokumenterade åtgärderna som vidtagits för respektive elev. Åtgärderna har sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro som genomförts. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår även att rektorn ser till att en elevs frånvaro snarast anmäls till huvudmannen, när en utredning har inletts.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Av skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation i samband med huvudmannens redovisning framgår att rektorn den 5 februari 2024, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierat och dokumenterat vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för

den ordinarie undervisningen, befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av inlämnad dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med redovisningen framgår vidare att rektorn för varje elev som identifieras, samt för varje elev som därutöver anmälts kunna vara i behov av särskilt stöd, skyndsamt har startat utredningar om respektive elevs behov av särskilt stöd.

Av huvudmannens redovisning framgår även att rektorn fattat beslut om att utarbeta åtgärdsprogram för varje elev som efter en utredning har bedömts vara i behov av särskilt stöd, och att rektorn har fattat beslut om att utarbeta nio åtgärdsprogram. Av redovisningen framgår slutligen att samtliga elever som ges särskilt stöd även har ett aktuellt åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §,
- eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Enligt läroplanen för grundskolan har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans arbete utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver och att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det upprättats skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning och att rutinerna har beslutats av rektorn. I samband med huvudmannens redovisning har Skolinspektionen tagit del av de skriftliga rutinerna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Hans-Göran Arvidsson. Utredaren Malin Lindberg har varit föredragande i ärendet.